ГАЗЭТА РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

ПРОЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА І МЕНСКАГА КОМІТЭТАЎ ЛЕНІНСКАГА КОМУНІСТЫЧНАГА САЮЗУ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

№ 56 (438) Нядзеля, 22 мая 1927 г. | Выходзіць тры разы на тыдню У СЕРАДУ, ПЯТНІЦУ І НЯДЗЕЛЮ | Год выд. VII. | Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 2—5 гадз. Тэл. № 903. | Адрас рэдакцыі газэты „Чырвонае Зьмена" Менск, Комсам. 25.

Больш увагі батрацтву!

Задачы ўмацаваньня ЛКСМБ у вёсцы стварэньня ў ім пролетарскага ядра патрабуюць асаблівай увагі, асаблівай чуласьці і ўмеласьці да работы сярод маладых батракоў і шырокага ўцягненьня іх у комсамол.

«**Трэба сказаць**, — дакладвае тав. Чапліи на апошняй конфэрэнцыі Ўсе-ЛКСМ,—**што пытаньням працы сярод батрацтва, колькі мы над ім ня б'емся, пытаньням ня толькі агульнага ўцягненьня іх у саюз, а пытаньням сапраўднай работы, сапраўднага выхаваньня батрацкай моладзі, сапраўднага падняцьця батрацкіх пластоў вёскі нашы масцовыя організацыі да гэтага часу ўдзяляюць недастатковую ўвагу**».

Часта вясковыя організацыі «зьвяртаюць увагу» на працу з батрацтвам толькі ўвесну, калі праводзіцца вясеньняя кампанія найму батракоў гаспадарамі і заключэньня працоўных дагавораў. Пасьля гэтага «гарачка» спадае, праца прыціхае, ячэйка забываецца пра батракоў сваёе вёскі, сельсавету.

Праўда, некаторыя організацыі, склікаюць у сярэдзіне лета батрацкія конфэрэнцыі, на якіх шмат гавораць аб ролі комсамолу ў справе абароны батракоў у справе захаваньня умоў працы згодна дагавору, а прадстаўнік саюзу працаўнікоў зямлі і лесу, пад націскам батракоў, выступаўшых на конфэрэнцыі, дасьць некалькі абяцаньняў і далей...кропка. Пастановы і рэзолюцыі конфэрэнцыі выконваюцца слаба, разгляд канфліктаў паміж гаспадаром і батраком, што выявіліся на конфэрэнцыі, адцягваецца.

У выніку ўсяго гэтага, праца сярод батрацтва кульгае, батракі пападаюць у такія цяжкія ўмовы, што актыўна ўдзельнічаць у грамадзкім жыцьці няма ніякай магчымасьці.

Амаль кожны з нас зразумеў паважнасьць працы сярод батрацтва, бо яна у нас на вёсцы зьяўляецца адзінаю пролетарскаю масаю праз якую партыя ажыцьцяўляе сваё кіраўніцтва, наладжвае **саюз беднацкага сялянства з серадняцкім супроць кулацтва**.

Нам прыходзілася адзначаць некалькі раз, што наша **батрацкая моладзь зьяўляецца менш актыўнай у комсамоле, чым іншыя катэгорыі моладзі**. Гэта зусім зразумела пры такім стане нашае працы сярод батрацтва. **Мы яшчэ мала займаліся над пытаньнем**, каб кожны з нас **усямерна дапамагаў батраку на той рабоце, якая яму даручана**.

На першых парах у яго праца можа быць і слаба, можа ён не ўсебакова абхопіць даручаемую яму работу, але ці можна гэтага пужацца? Вядома не. **Трэба ўпарта ўсім комсамольскім колектывам дапамагаюць батраку, скласьці таварыскія адносіны, а не крычаць, што слаба працуе.**

Ня дарма ЦК УсеЛКСМ, слухаючы справаздачу ЦК комсамолу Беларусі зазначыў:

«ЦК лічыць слабай работу організацыі сярод батрацкай моладзі і ненармальным зьніжэньне проценту батракоў, як у складзе ўсёй організацыі так, і ў складзе комсамольскага актыву. ЦК ЛКСМБ павінен на працягу бліжэйшага часу дабіцца практычнага пералому ў гэтай рабоце, скарыстаўшы для гэтай мэты прадстаячую кампанію па заключэньню труд умоў, паставіўшы ў абавязак ячэйкам у цэлым весьці работу па організацыі батрацкае моладзі і яе культурнаму выхаваньню. Неабходна павысіць удзельную ўвагу батрацтва ў активе, выхоўваючы з яго асяродзьдзя новыя кадры беларускага актыву».

Кожная комсамольская ячэйка павінна прагледзець, што ёю зроблена сярод батрацтва, што ёю зроблена па ліквідацыі няпісьменнасьці сярод батрацтва, што ёю зроблена каб добра працаваў парабком, (калі ён ёсьць) што ёю зроблена каб палепшыць экономічны стан парабка, ці выкрыла ячэйка экспляататара батрака і праз належныя ўстановы аддала яго пад суд, колькі ячэйка ўцягнула ў комсамол парабкаў, што зрабіла ячэйка і піонэрскі атрад, каб дапамагчы малому парабку хадзіць у школу, здабыць яму вопратку, пісьмовыя прылады, што зрабіла ячэйка каб дапамагчы ў працы парабку-грамадзкаму працаўніку.—

Вось пытаньні, якія патрэбна паставіць перад кожнай ячэйкай.

Над гэтым нам трэба працаваць больш стала, усёй ячэйцы, а няскладаць усю работу на аднаго працаўніка ячэйкі.

Ад вока РСІ нішто не схаваецца!

„Сямейныя ідыліі" ці... трэба ім даць „па шапцы".

Калісьці старых гандляроў лічылі прапырлівымі людзьмі...

Суюць яны свае насы, куды трэба і куды ня трэба. Нават і цяпер рознымі шляхамі яны пралазяць у нашы ўстановы і пачынаюць дзейнічаць паводле таму, што дазу заецца.

Але доўга гэта не працягваецца. Раней ці пазьней, да іх дабіраюцца і даюць „па шапцы".

Прыкладаў та х шмат.

Асада крэпасьці бюрократызму.

* * *

Упаўнаважаны прадстаўніцтва „Рус смала" гр. Айзенштадт быў у мінулым уласьнікам скіпідарна-ачышчальнага заводу. У сучасны момант мае два дамы па Рэволюцыйнай вуліцы № 35. Жонка яго мае магазин капялюшоў. Сам ён у саюзе не састаіць.

Акрамя гэтай сваёй працы, ён лічыць яшчэ патрэбным займацца компрометацыяй пэўных гандлёвых устаноў. Піша розныя заявы ў Наркамгандаль, заявы што не адказваюць сапраўднасьці.

Адначасова ён скарыстоўвае свой удзел у нарадах пры Наркамгандлю, паведамляючы сьмалякураў аб усіх рашэньнях якія выносяцца на гэтых нарадах.

Канцылярыя **Айзенштата** знаходзіцца ў яго ўласным доме і з прычыны чаго ён адбудоўвае гэты дом за кошт Трэсту „Руссмала".

Сын яго зьяўляецца агентам канторы... Хатняя работніца зьяўляецца уборшчыцай канторы і кур'ерам. І пагэтаму атрымоўвае пэнсію не ад яго Айзенштадта, а ад Трэсту „Руссмала". Наогул—поўнейшая „сямейная ідылія"... Удалае „злучэньне" асабістых і грамадзкіх інтарэсаў.

* * *

19-га кастрычніка 1926 году Белдзяржсьпірт зьвярнуўся з прапановай у „Грузджэржсьпірттрэст", узяць на сябе прадстаўніцтва па рэалізацыі яго він на тэрыторыі БССР.

23-га лістапада быў атрыман адказ ад „Грузсьпірта", што прадстаўніцтва ўжо здано...

„Белдзяржсьпірт" атрымаўшы такі адказ на сваёй прапанове не настойваў...

Але нешта ня відаць на Беларусі гэтага прадстаўніцтва.

На самай справе, толькі 10-га сакавіка 1927 г. упаўнаважаны Маскоўскага аддзяленьня „Грузсьпірту" Ратай, заключыў умову і выдаў даручаньне на прадстаўніцтва па рэалізацыі гэтых він прыватнаму гандляру він „Бахус" (Плошча Волі) гр. Бушэйкіну, назначыўшы яго **кіраўніком свайго уласнага магазына.**

Прычым на гэтай умове, гр-н Бушэйкін за сваю працу, як прадстаўнік і загадчык магазынам атрымоўвае 15 проц. ад валавой выручкі.

Такім чынам, дзякуючы „арыгінальнай палітыцы" „Грузсьпірту", прыватны гандляр мае магчымасьць перайсьці на дзяржаўную працу і такім чынам не несьці ніякіх падаткаў.

У выніку, гр-н Бушэйкін перамаляваў сваю шыльду... І замест яго прозьвішча на шыльдзе красуюцца словы „Прадстаўніцтва Груздзяржсьпірту"...

Р. Гольдзін.

Камбінацыі ў Саўгандфлёце.

З упэўненасьцю ў праўдзе сваіх слоў можна сказаць, што калі абвясьціць конкурс на лепшага «упартага», гаспадарніка, дык першы прыз нападзе... кіраўнікам Беларускай Канторы Саўгандфлёту...

Калі чытач памятае, у «Чырвонай Зьмене» месяцаў тры таму назад пісалася пра гэтую К-ру.

Пісалі мы таму, што зацікавіліся тым, як у гэтай К-ры выканалі дырэктыву РСІ аб скарачэньні штатаў.

Пастанова РСІ тагды патрабавала скарачэньня ў Саўгандфлёце Інспэктара (пэнсія—184 р. 80 к.), загадчыка опэрацыйным сталом (119 р.), загадчыка разьлікавым сталом (101 р.), адной машыністкі, а па прывядзеньні ў нармальны выгляд бухгальтэрыі—2-х рахункавых працаўнікоў.

«Чырвоная Зьмена» тады выявіла, што дырэктыва РСІ ня выканана.

Што працаўнікам Саўгандфлёту пастанова РСІ?.. Ці ў іх сваіх галоў няма? Яны-ж самі ведаюць, як рабіць.

Але перад «Чырвонай Зьменай» трэба-ж адпісацца... РСІ трэба-ж адказаць, што пасады скарочаны.

— Як там у вас наконт скарачэньня?..—пыталі мы тады кіраўнікоў Саўгандфлёту.

—Усе добра... Скарацілі ўсе вызначаныя РСІ пасады... А дзе скарочаныя людзі? Да мы іх... Ці ведаеце... Так сказаць... На другую працу перавялі...

А сапраўднае становішча такое:

Скарочан мытны дэклярант, тарыфікатар і машыністка, пры чым замест тарыфікатара з пэнсіяй у 40 руб. утворана новая пасада загадчыка тарыфна - прэтэнзыйнага бюро з пэнсіяй у 131 р., прынят дэмобілізаваны камандзір, пры чым замест яго ніхто звольнены ня быў. Таксама прынят яшчэ рахункавод-практыкант.

Што датычыцца працаў РСІ аб інспэктару загадчыку опэрацыйным сталом і загадчыку разьлікавым сталом, дык замест іх у К-ры утворана новая пасада загадчыка комэрцыйна-опэрацыйнага аддзелу, і дзьве рахунковыя пасады, у той час, калі маецца намесьнік кіраўніка, які мог- бы выконваць абавязкі гэтага загадчыка.

Вось якімі «махінацыямі» і «комбінацыямі» праводзяць скарачэньне штатаў у Белканторы Саўгандфлёту.

Так выконваецца дырэктывы РСІ...

Цяпер пры праверцы дырэктыву РСІ **катэгарычна прапанавала скараціць пасады загадчыка комэрцыйна-опэрацыйнай часткі, аб'яднаўшы яе з пасадай намесьніка кіраўніка, пасаду справавода аб'яднаўшы з пасадай загадчыка асабовым сталом. Прапанована неадкладна скараціць аднаго бухгальтара, аднаго намесьніка бухгальтара і аднаго рахункавода, а пасьля вадпускной кампаніі яшчэ аднаго рахункавода.**

Будзем чакаць, якую цяпер комбінацыю прыдумае нам Саўгандфлёт.

Але... Каб такія «комбінацыі» ня прывялі яшчэ да адной комбінацыі якую зробіць РСІ з кіраўнікамі Саўгандфлёту.

Пасьля вобыску Аркаса.

Заява тав. Боева.

Выконваючы абавязкі гандлёвага прадстаўніка у Лёндане тав. **Боеў** заявіў, што пасьля ўходу паліцыі з памяшканьня гандлёвага прадстаўніцтва і „Аркаса, дзе яна гаспадарнічыла $4^1/_2$ **сутак**, аказалася, што як **камэра сэйфаў, так і асобныя сэйфы былі ўзломаны і паглумлены.** Сэйф т. **Хінчука пракручаны ў некалькіх мясцох і паглумлен** больш як **іншыя сэйфы.**

З прычыны таго, што паліцыя адмаўляецца даць сьпіс дакумантаў, узятых ёю у час вобыску, і паперы ў архіве ў надзвычайным беспарадку, дык нельга сказаць чаго не хапае.

Некаторыя лісты, якія зьмяшчаюць важныя дзяржаўныя дакуманты, у тым ліку пастановы Савету Працы і Абароны, якія атрыманы ў дзень налёту, з дыпляматычнай поштай для старшыні гандлёвай дэлегацыі т. **Хінчука** і прымаючы пад увагу яго прабываньне ў Жэневе на экономічнай конфэрэнцыі, ляжалі запячатанымі, былі распячатаваны паліцыяй. Згінула вельмі многа цыгар і папярос. Партрэт Леніна замазаны хварбай.

З вялікім носам

Фынь-Юй-Сян заняў Кунсэн і прыбліжаецца да Чэнчжоў.

З кожным днём друк прыносіць новыя весткі аб посьпехах рэволюцыйных войск у Кітаі.

Нядаўна мы мелі весткі што войска Фынь-Юй-Сяна заняло Лёян. Цяпер ёсьць новыя весткі аб посьпехах рэволюцыйнай арміі. Рэволюцыйнае войска Фынь-Юй-Сяна прыбліжаецца да Чэнчжоў (у провінцыі Хэнань, на перасячэньні Пекін Ханькоўскай і Луханьскай чыгункі).

Газэты лічаць, што заняцьце Чэнчжаў вайскамі Фынь-Юй-Сяна насьледуе ў 48 гадзін.

У Заходняй Беларусі.

31-га мая ў Гародзенскім акруговым судзе пачнецца разгляд справы 67-мі беларускіх сялян, абвінавачаных у партызанскай (дывэрсійнай) дзейнасьці.

Справа цягнецца яшчэ з 1925-га году, калі паліцыя арыштавала на абшарах Слонімскага, Навагрудзкага і Баранавіцкага паветаў каля 200 сялян, заподозраных у прыналежнасьці да партызан

Акт абвінавачваньня па справе гэтых 67 сялян гаворыць, што ўсе падсудныя належаць да комуністычнае партыі Зах. Беларусі.

Частка іх нібы-та, удзельнічала ў партызанскіх атрадах, на чале якіх знаходзіліся Сямон Рудз і Лявон Вілічка.

Справа будзе слухацца пры зачыненых дзьвярох і працягнецца каля 10 дзён.

Па хвалям Балтыкі

Летняя кампанія Балтфлёту пачалася. Краснафлётцы з гонарам выконваюць свае абавязкі.

Комсамольцы Беларусі, узмацняйце сувязь з падшэфным нам лінкорамі!

Нарэшце прышла вясна. Сонца растапіла ледзяную вопратку заліву, што надоўга была закавала паверхню вады. Вайсковыя караблі, яшчэ ў кастрычніку, летась, разразаўшыя ваду, уздымаючы за сабою пенныя хвалі, усю зіму сталі нярухомыя. Яны глядзелі, хмурыя, на залів і здалёк падобны былі на грозныя цытадэлі. Рэдка можна было бачыць на верхняй палубе чырвонаармейцаў, калі не гаварыць аб вахценных і пашоўшых у горад. Яшчэ радзей можна было пачуць вясёлую гамонку, ці сьмех. Зімою ўсе неяк купдобіліся, захутваліся ў шінялі і кажухі ад холаду. Калі не калі даносіўся празрысты ўскрык часавога—«Хто ідзе?» і зноў усё замірала.

Але за тое ў сярэдзіне караблю жыцьцё і праца кіпелі ва ўсю. Там штодзень, пачынаючы з 7 гадзін раніцы да позьняй ночы, рыхтавалі чырвонафлётцы сябе і карабель да надыходзячай летняй кампаніі.

З надыходам цёплых дзён верхняя палуба лінкору паступова стала ажываць. То тут, то там можна было спаткаць групы чырвонафлётцаў, назіраючых на заліў, які ўжо ачысьціўся ад леду. Сьмех цяпер ужо ня рэдкасьць, твары ўсіх вясёлыя і радасныя.

— Хутка плаваць будзем,—упэўнена заяўляе адзін.

— Скора адедзем ад гэтай сьценкі,—падхоплівае другі. Вось нагрузілі ўжо вугаль. Перад тым, як пачалася нагрузка, гарністы сыграў пагудку на гадзіну раней. Усе хутка ўскакваюць, апранаюцца ў рабочую адзежу. Выбіраюць нагорш, бо ўсё роўна, запэцкаецца. Новую апранаць шкода, трэба будзе потым доўга адмываць. Ды добра яшчэ, калі адразу адмыецца...

Перад пачаткам нагрузкі памочнік камандзіра караблю абвясьціў:

— Вось вам, хлапцы, урок: **7500 кашоў павінны пагрузіць за дзень.**

Тут-і пашлі на выпародкі.

Кашы ляцелі хутка, не пасьпявалі іх нат расьцягваць. **І замест 7 гадзін вечару, пагрузка была скончана ў 4 гадзіны дню.**

Другі дзень прашоў яшчэ з большым уздымам **4500 кашоў былі нагружаны к 9 гадзінам раніцы, за 2 гадзіны работы.**

— Вось дык папрацавалі,—казалі, сьмяючыся, чырвонафлётцы, вылазячы з баржы, замазаныя да вушэй.

Усе стоўпіліся на верхняй палубе, абкружыўшы комполітсастаў. Сонца мацней пачало прыграваць і нікому не хацелася спускацца з палубы

Ваенком пахваліў працу чырвонафлётцаў, адзначыўшы актыўнасьць комсамольцаў і партыйцаў, якія паказалі добры прыклад.

— Слаўна пачынаецца летняя кампанія, — заўважыў камандзір караблю зьвяртаючыся да ваенкому.

— Так заўсёды працаваць будзем,— заходзячы ў жылую палубу крычалі чырвонафлётцы.

Але вось і доўгачаканы дзень. Сёньня выступаем у паход.

М. Зубароў.

Кранштат, 16-га мая.

Дзе плешчуць хвалі фінскае затокі...

Усебеларуская экскурсія моладзі ў Ленінградзе

(Ад паходнай рэдакцыі „Чырвонай Зьмены“).

У „доміку на моры“.

На сьвята да чырвонафлётцаў.—Урачыстае спатканьне. — На караблі ўвечары.

Агледзеўшы ўсе цікавыя месцы Ленінграду экскурсанты Беларусі разьмясьціліся на буксіры і накіраваліся на лінкор **«Парыскую Комуну»**. Шмат якія экскурсанты ніколі не бачылі мора. Яны весьмела прытуліліся на юце буксіру, з цікавасьцю агледаючы берагі, порт, краны...

У час язды чырвонафлётцы прапанавалі комсамольцам праслухаць гісторыю загібелі «Буревестника».

Адзін камандзір падрабязгова апавядаў гасьцям, як загінуў «Буревестник».

* * *

Павольна заруxаўся вінт, як бы адчуваючы што «стаянка» блізка. Вось зьявіўся і лінкор «Парыская Комуна».

Загудзелі званы—вялікі збор з прычыны спатканьня шэфаў.

Праз 2 хвіліны на палубу пацягнуліся агрэбныя шэрагі чырвонафлётцаў.

Нашыя экскурсанты дзівяцца:

— Як-жа хутка зьбіраюцца чырвонафлётцы!

Грыміць аркестр.

На палубе «Парыскай Комуны—мітынг.

Прывітае гасьцей камандзір лінкору тав. **Самойлаў** і камісар Пастусевіч. Адказвае ім старшыня дэлегацыі **Курціk**.

Добра пашамаўшы, комсамольцы пашлі агледаць «домік на моры».

А у гэты час руплівы загадчык клюбу падрыхтаваў да выступленьня жывую газэту. Акрамя таго, выступіла яшчэ жывая газэта фабрыкі імя Ногіна «Челнок».

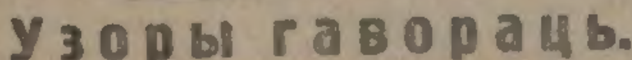
На палубе было праведзена некалькі прызавых спорт-выступленьняў: бег у мяшку, бег з кружкай вады і г. д.

Вайскоры павесілі толькі што выпушчаныя нумары ротных насьценных газэт.

Організатар па разьмеркаваньню вайскова-марской літаратуры і газэт перадаў экскурсантам 120 кніг, з рэкомандацельнымі сьпісамі.

* * *

Разьвіталіся чырвонафлётцы з беларускімі комсамольцамі, як родныя браты.

Вясна на лінкоры.

(Кранштат, «Парыская Комуна»).

Хмурныя дні, якія цягнуліся часам тыднямі, мінулі. Ярвія праменьні сонца ўдыхнулі новае жыцьцё ў прыроду і ўсё акаляючае. Пад праменьнямі сонца набліскваюць металевымі часткамі сталёвыя гіганты—лінкоры.

На сьценцы весела снуюць чырвонафлётцы з адкрытымі грудзьмі, у белых бесказырках—зусім па-летняму.

Воблакі дыму падніманоцца з прыстані, дзе з правага боку «Парыскай Комуны» прыткнуліся красаўцы-мінаносцы выстраіўшыся ў просты шэраг.

Прыстань ажыла. Гул сьвісткоў, шум праходзячых буксіраў, звон шклянак, крыкі і гоман людзей—усё зьлілося ў адзін гул.

Падняты вымпелы—значыць кампанія пачалася. Кіпіць праца. Прымаюцца тысячы тон вугальлю, нафты, продуктаў, прыпасаў, матэр'ялаў і іншага. Ужо чутны выстралы зэнітак—нашы канэндоры ўжо пачалі вучобу, як зьбіваць самалёты ворага. Ня толькі надворна, але і ўнутрана ўсе гатовы да лета.

Рамонт скончаны, 35 чалавек комсамол вывучыў прыкладных. Закончыўся конкурс на лепшую ротную КГСП па дысцыпліне. **Конкурс стварыў добрую грамадзкую думку, зьнізіў значны процант правапарушыцеляў і выявіў лепшую КГСП—якой прызнана 3-я рота, якая па прыезьдзе шэфаў атрымае прыз.**

Партыйна-комсамольскія школы закончылі вучобу. Словам вінпія вынікі падведзены.

Часта цяпер ўгледзіш на палубе групу чырвонафлётцаў, якія пад гукі гармоніку адбіваюць скокі. **А гармонікаў у нас цяпер досыць. Адных шэфскіх 3 штукі. Першая рота з сваім гармонікам—падарункам Гомельшчыны і раставацца ня хоча, сапраўды добры гармонік.**

Пасьля працы на баку заўсёды поўна чырвонафлётцаў, якія ажыўлена гутараць, раскурваючы папіросы, аб паходзе, аб моры, а вось зараз абгаварваюць два допісы ў Ленінградзкай «Сьмене» **аб прыезьдзе беларускіх экскурсантаў-комсамольцаў.**

Цямнее. З мора насецца туман, у прыстані сотні агнёў, на заліву ідуць лупатыя, заменжныя купцы транспорту, у паветры майская сьвежасьць. Шклянкі б'юць адзінаццаць. Усе расходзяцца па каютах.

Многа цяжкага прыносіць вясна і лета, мускулы баляць, але адзін зірк на мора надмацоўвае сілы, падніае ў сьвядомасьці бадзёрасьць і жыцьцёрадаснасьць.

А. Кузьняцоў.

Узоры гавораць.

У Віцебску нам прышлося прабыць каля 9 гадзін. Была ўнесена прапанова—у горад, за віцебскімі ўражаньнямі.

Прапанова была прынята і мы накіраваліся ў горад. Віцебск зрабіў на мяне вялікае ўражаньне, вельмі спадабаўся від з Усьпенскай гары на Дзьвіну. **У Гістарычным Музэі гораду Віцебску** мяне вельмі зацікавілі гістарычныя летапісі, і спрадвечнавое адзеньне жанчын з прыгожымі ўзорамі 18 і 19 стагодзьдзяў. Трэба дзівіцца, як падумаеш, колькі часу сядзела жанчына, каб зрабіць гэтакія прыгожыя дываны з цудоўнымі ўзорамі. Мабыць некаторыя прыгонныя жанчыны **ўсё сваё жыцьцё прасядзелі і ткалі вось гэтыя дываны для сваіх прыгнятацеляў-паноў.** Шкода, **што было мала часу**, і ўсе дзіўныя рэчы толькі агледзелі павярхоўна.

Калі я выходзіла з Музэю ў мяне былі такія думкі: **пройдзе час і гэты музэй сваімі гістарычнымі помнікамі набудзе яшчэ большую вартасьць, у справе дапамогі вывучэньня гісторыі Беларусі.** Вельмі прыгожы від мае помнік бойкі 1812 году. Прыемна скарысталі мы стаянку ў Віцебску.

Гуцько Алона.

Па Ленінграду...

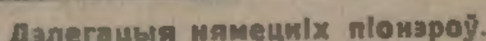
Стоячы ля вакон вагону і сьпяваючы нашы беларускія песьні, мы даехалі да Ленінграду. Там нас сустрэлі прадстаўнікі падшэфнага флёту і комсамолу. На станцыі адбыўся кароткі мітынг, дзе са ступенек вагону прывіталі нас Ленінградзкія таварышы. У сваю чаргу мы адказвалі прывітаньнем ад комсамолу і ўсёй працоўнай моладзі Беларусі. Потым зьліўшыся сумесна з матросамі мы пашлі з вясёлым маршам па гораду Леніна.

Экскурсант **Кліпцан.**

Міжнародны Дзіцячы Тыдзень.

Піонэры Нямеччыны ў нас у гасьцёх.

Ня так даўно «**Юныя Спартакаўцы**» Нямеччыны прыслалі піонэрам СССР запрашэньне паехаць да іх. Але ўрад Нямеччыны не дапусьціў савецкіх піонэраў. У адказ на гэта піонэры Ленінграду запрасілі на свае сродкі дэлегацыю піонэраў

Дэлегацыя нямецкіх піонэраў.

Нямеччыны, каб яны азнаёміліся з жыцьцём дзяцей СССР.

Перад Міжнародным Дзіцячым Тыднем, 14-га мая дэлегацыя прыехала ў Менск. На станцыі сабралося каля 100 менскіх піонэраў і прадстаўнікі ЦБ ЮП. Гучным «ура» і гукам барабанаў сустрэла менская піонэрыя дэлегацыю.

Абмяняліся прывітаньнямі. Выступіў павадыр, сябра спартыўнай організацыі і піонэрка.

— У адказ на недазвол ураду Нямеччыны ехаць савецкім піонэрам да нас, мы самі едзем, каб азнаёміцца з вашым жыцьцём, жыцьцём дзяцей Савецкага Саюзу—заявіла дэлегацыя.

У гэтым-жа цягніку ехаў сябра ЦК Комуністычнай Партыі Нямеччыны **Пік**, ён таксама прывітаў нашу піонэрыю. Ён перадаў, што ў Нямеччыне зараз распаўсюджваецца закон аб перадачы школы пад кіраўніцтва царквы, конфіскуецца ўвесь пролетарскі дзіцячы і юнацкі друк.

З вялікай цікавасьцю мы слухалі апавяданьне аб параду парадзе фашысцкай організацыі «Сталёвы Шлем». — Цікава было бачыць—апавядаў **Пік**,—як калены «Сталёвага Шлёма» праляцелі над ахоўвай паліцыі служаўшыся «Чырвоных фронтавікоў» і рабочых, якія пелі рэволюцыйныя песьні.

25 хвілін стаяў цягнік. А потым паімчаўся на Маскву.

Хто прыехаў?

Гэрда Айзеншмідт з гораду **Іёна** (Цюрынгія), дзяўчынка 13 год, вучыцца ў народнай школе. Яе бацька рабочы-будаўнік, матка—прачка. **Гэрда** сябра школьнай ячэйкі **«Юных Спартакаўцаў» імя Леніна.**

Гайнц Прыв з гораду **Гамбургу**, хлопчык 12 год. Ён вучыцца у народнай школе таксама сябра школьнай ячэйкі «Юных спартакаўцаў». Бацька яго **каменшчык, сябра компартыі Нямеччыны.**

Гэрта Райсман з гораду **Лейпцыгу.** Дзяўчынка 14 год, скончыла народную школу, цяпер ходзіць у абавязковую профшколу, дзе вывучаюць вышываньню і гаспадарчым працам. Бацька яе рабочы-будаўнік. **Гэрта** зьяўляецца сябрам **«Кіндэрлянд»** (гэта організацыя пролетарскіх дзяцей, якая ніядаўна організавалася. Яна абхоплівае розныя групіроўкі па ўзросту ад 10 да 25, знаходзіцца пад ведамствам бацькоў. Яна вывучае політычныя пытаньні, але у політычнай барацьбе удзелу не прымае.)

Гэрта надта пасябравалася з піонэрамі. Па дарозе яны вялі некаторыя політычныя спрэчкі. Потым яна заявіла, што калі прыедзе у Нямеччыну ўступіць у **«Юны Спартак»**.

Кары Шуэльман з Бэрліну, хлопчык 13 год. Ён сябра вучнёўскай сэкцыі пролетарскай спартыўнай організацыі. Бацька яго сябра незалежнай соцыял-дэмократычнай партыі.

Фрыц Шумахэр з Дзюсельдорфу, кіруе організацыяй **«Юных Спартакаўцаў» Паўднёвага Рэйну**, сябра Комсамолу, сябра компартыі Нямеччыны і сябра саюзу **«Юнгштурм»**.

Два піонэры засталіся ў Польшчы. Яны не мелі «патрэбных» дакумантаў, але гэтымі днямі таксама прыедуць.

Дэлегацыя паедзе ў Маскву. Некаторыя застануцца там, некаторыя паедуць у Ленінград. Будуць у гарадох: **Тула. Арол. Харкаў. Днепрапятроўск, Луганск, Севастопаль і лягэр-Артэк.** Думаюць азнаёміцца з працай не толькі з верху, але з нізавой працай піонэрорганізацыі, працай спартыўных організацый, жыцьцем і працай дзіцячых установ.

Б. Ром.

У ДАРОЗЕ.

(Н а р ы с).

... **Як** выехалі з Віцебску—ужо на змрок бралася, цені доўгія клаліся і говар людзкі рабіўся неяк больш выразным, мякнейшым...

Пасьля агляду ўсёй экскурсіяй гораду Віцебску—трохі станіўшыся ад доўгай хадзьбы сядзелі хлопцы ў залі першае клясы і з нецярплівасьцю чакалі, калі жа можна будзе ўсесьціся ў вагоны і крануцца к доўгачаканаму Ленінграду...

Ад няма чаго рабіць прагледалі, хто цікавіўся кнігарняй у буфэце пры станцыі, шукаючы кніг, беларускіх газэт, і на вялікі жаль знаходзіў толькі адну **«Савецкую Беларусь»**... Аб беларускіх кніжках нават ня ведаюць,—ні ёсьць такія на сьвеце, хаця-ж у некаторых кнігарнях па гораду кнігі мастацкага характару былі выстаўлены ў вітрынах.

Тады радасьць у сэрцы білася, адчувалася нешта блізка-роднае, крэўнае...

Толькі ў чужыне, дзе зусім няма ні кнігі, ні газэты, і мовы не пачуеш свае роднае—тады толькі глыбока адчуваеш, як каштоўна наша кніжачка, газэта...

* * *

Сабірайся, хлопцы!—пачуўся голас нашага «начальства». І раптам усе паднялися і групамі папльлі да шэрагі выстраеных вагонаў.

Праз нейкі час рабята ўзліся ў каляіну вагоннага часовага жыцьця, уселіся і, як звычайна, запелі свае маладыя, поўныя задору і жыцьця комсамольскія песьні...

Без гэтага і кроку ня ступяць, такі ўжо народ гэтыя комсамольцы.

Не пасьпелі ад'ехаць ад Віцебску, як у кожнае купэ вагону пачала заглядаць чорная кудравая галава, прабіраючы наскрозь сваймі разумнымі вачыма, пытала:

— Ну, як, таварышы?! Добра?! Скаргаў няма?

— Няма, браток! Як дома на печы распалажыліся!

— Ладна, рабята, калі што дрэнна, дык перавяду ў другое купэ—і зноў загаўшае гэты запытаньні бурлівы струмень маладога жыцьця, і гэты струмень, гэтыя сьпевы, спыніць ня можна.

* * *

Ледзь толькі шэрань раніцы сьляпым вокам сваім зірнула ў запыленыя вокны вагонаў, як ужо моладзь прачнулася, апранулася, працірала вочы і перакінуўшы цераз плячо ручнік—бегла мыцца... А як не хапала вады ў вадаправодзе—скарыстоўвала стаянку цягніка на станцыях, цэлымі вёдрамі прыносіла ў вагон ваду, мыліся...

Але покуль сонца паднялося, некаторыя папрыпадалі к вокнам вагону і з цікавасьцю глядзелі ў даль. Глядзелі, і малюнкі з па-за вакна глыбока лажыліся ў складках мазгоў экскурсантаў.

А цягнік, як падкованы сталёвы жарабец на чатыры нагі, несься, як страла па рэйках, адбіваючы зусім падобныя конскім тахты...

* * *

Мяняліся віды...

Беглі палі, засеяныя збожжам і дзіўна неяк пераварочваліся адным канцамі за ходам цягніка, ды руялі, гарбаціліся чырвона-зялёнымі пералескамі, і на полі сяляне працавалі... Дальш, к гораду, больш аблогу, менш засеву, а калі і ёсьць, дык толькі блізка вёскі, мала і сялян на полі, балоты дзікія, каменьні, а чым бліжэй к гораду Леніна—амаль зусім няма засеваў, на станцыях хлопцы, самыя тыя рабочыя ў вёсцы—яны цягаюцца па пэронах з тапарамі і пілямі. Часта каля вёскі нападаюцца дзяцюкі ў капялюшох і ў чорных польтах, хаця вёскі з віду бедныя, крытыя кулямі, з вуліцамі гарадзкімі, бруднымі.

І мова мяняецца... Яшчэ у Віцебску сустракаешся з беларускай мовай, а сюды далей, к Ленінграду, ужо як адрэзана. Уваходзіць на станцыю «Роща» жанчына з мяшкамі і загаварыла...! а-ж дзіўна неяк, здавалася і падумалася адразу:

— А чаму яна не па-беларуску? Гэта-ж беларусізацыя...! А потым:

— Дык гэта-ж ужо не Беларусь!...

* * *

К поўдню зусім расходзіліся хлопцы. Пачалі самі з сабою смычку рабіць: Менская акруга з «далучэнцамі»... Сабраліся ў адным купэ і грымнулі песьнямі, разудалымі, заліхвацкімі, кацілися гэтыя песьні па-за вокны вагону і слухалі іх «ратаеі» падарожныя...

А з кожнай песьняй падымаўся у хлопцаў настрой і пелі яны яшчэ і яшчэ, і яшчэ...

М. Нікановіч.

Вялікі экспэрымэнт.

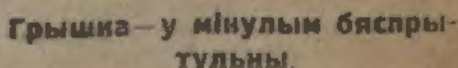
(Працоўная Комуна АДПУ).

Недалёка ад Масквы, на станцыі **Балашова** існуе **Працоўная Комуна АДПУ.** На законадацельству Савецкага Саюзу не дазваляецца ўтрымоўваць у дамох заключэньня малагадовых. У сувязі з тым, што пераросткі-беспрытульныя часта нападаюць у злачынны сьвет і робяцца злачынцамі—у канцы 1924 г. па думцы Дзяржынскага было прыступлена да вопыту перавыхаваньня юных правапарушыцеляў.

Працоўная Комуна АДПУ на сваёй ідэі зьяўляецца першай. Асноўны прынцып Комуны—**добраахвотны прыход у яе і поўнае самакіраваньне.**

Комуна стварыла пераварот у справе перавыхаваньня беспрытульных. Шляхам самадзейнасьці, жорсткай колектыўнай дысцыпліны і адказнасьці кожнага перад колектывам Комуне ўдалося дасягнуць вялікіх посьпехаў. Асноўныя правілы, якія прад'яўляюцца усім прыходзячым у Комуну з турмы альбо з волі, зьяўляюцца у наступным: 1) Усё, што ты атрымліваеш—даецца табе ў доўг. Паступова, на меры павышэньня заработку, ты павінен атрыманае зьвярнуць. 2) Прыходзячы ў Комуну кожны павінен выбраўшы сабе галіну працы—працаваць. 3) Не вараваць, ня піць, ня карыстацца наркоцікамі. 4) Поўнае самакіраваньне К о м у н ы. Вышэйшы орган Комуны—агульны сход

Многа чужаземцаў наведалі гэтую Комуну і адгукваюцца аб ёй, **як аб вялікім экспэрымэнту, які магчым толькі ў СССР.**

Грышка—у мінулым беспрытульны.

Узброены комсамол

У Лельчыцкіх комсамольцаў праца па ваенізацыі ідзе Халопінцы толькі пастанаўляюць, але не працуюць

Сучасны працівагаз і яго дзейнасьць.

Сучасны працівагаз для вайны павінен абараняць, па магчымасьці, ад усіх баявых атрутных матэрыяў, якія ўжо ужываліся у хэмічнай вайне 1914-18 г. г. ці ўжываньне якіх можна чакаць у будучай вайне.

Працівагаз павінен мець простую пабудову, каб яго можна было-б адзець у некалькі секунд: важна, каб ён асабліва шчыльна прылягаў да цела і быў лёгкім і зручным для захаваньня.

Працівагаз не павінен школзіць чалавеку, які карыстаецца ім у баявой і звычайнай рабоце г. зн. непагаршаць зроку, не перашкаджаць дыханьню і не зьвязваць руху.

Трэба, каб працівагаз каштаваў дзёшава і прыгатаўляўся з такіх матар'ялаў, якія заўсёды можна знайсьці ў краіне, калі ўспыхне вайна.

Пабудова працівагазу

Працівагаз складаецца з двух найбольш важных частак: сухога пагляціцеля рутных матэрыяў (О. В.) з фільтрам проць атрутных дымоў і туманаў і зу- і непранікаемай для О. В. маскі (шлему) акулярамі, якія надзяваюцца на твар.

Працівагазавая каробка, у якой знаходзіцца пагляціцель і маска гэрмэтычна (шчыльна) злучаныя адно з другім.

Пры дыханьні ў працівагазе атручанае паветра праходзіць праз ніжнюю адтуліну працівагазавай каробкі, ачышчаецца пагляціцелем і потым паступае ў дыхацельныя шляхі ў годным для дыханьня становішчы.

Пагляціцель сучаснага працівагазу складаецца з порыстага драўлянага вугалю (так называемага «актывіраванага»), які пагалшчае ўсе газаабразныя О. В., за выключэньнем чаднага газу (вугляроднага квасу) і з іншых матэрыяў, якія служаць у працівагазах некаторых чужаземных армій для павялічэньня пагляцільнай моцы працівагазу.

За апошні час француская хэмік **Дэгрэ**, ангельскія—**Леві** і **Дэвіс** набудавалі працівагазы, якія могуць абараняць адначасова ад чаднага газу.

Фільтр, абараняючы ад атрутных дымоў і туманаў, супроць якіх вугаль і інш. матэры пагляціцеля нягодны, складаецца з асоба падрыхтаванай паперы, войлаку, драўляных валокнаў і іншых фільтруючых матар'ялаў,—зьмяшчаецца унутры каробкі ці пракладкамі у пагла ціцелі ці ахоплівае яго у выглядзе каўпака ці гарсэту.

Маска ў сучасным працівагазе робіцца з гумы асобнай якасьці.

Як абараняе працівагаз

На які час абараняе сучасны працівагаз ад атрутных матэрыяў?

Гэта залежыць ад якасьці працівагазу і колькасьці О. В. у атмасфэры (концэнтрацыя).

Добры працівагаз пры звычайнай у баявой абстаноўцы концэнтрацыі можа забясьпечыць абарону на 4-6 гадзін і нават больш.

Але гэты тэрмін можа зьмяншацца, калі пагляціцель будзе слабы, а концэнтрацыя мацней і калі колькасьць паветры расходуецца больш (напрыклад, пры бегу ці працы).

Як-жа працівагаз ачышчае паветру ад атрутных матэрыяў?

Пагляціцель у першую чаргу драўляны вугаль, (у якім апрацоўкай павялічаны поры) утрымлівае на сабе часткі О. В.

Усякая паверхня здольна прочна утрымліваць на сабе драбнейшыя часткі (молекулы) любых матэрыяў, як магніт утрымлівае жалезныя апілкі.

Аказваецца, што адзін грам вугалю уладае ў залежнасьці ад сваёй порыстасьці паверхняю ад 200 да 1000 метраў. З гэтай прычыны працівагазавая каробка, якая утрымоўвае 150-200 грам актывіраванага вугалю, зьяўляецца упаўне надзейным сродкам ад любых атрутных матэрыяў у газаабразным выглядзе.

А каб утрымаць атрутныя туманы і дым—кавалачкі пагляціцеля зьмяншаюцца, тым самым скарачаюцца паветраныя шляхі унутры пагляціцеля. І драбнейшыя часткі атрутнага дыму і туману утрымліваюцца на паверхні пагляціцеля.

Трэба адзначыць, што савецкія хэмікі многа працуюць над тым, каб нашы працівагазы значлі у патрэбны момант даць верную абарону ад хэмічнага нападу у будучай вайне.

Я. Авінавіцкі.

Першыя посьпехі

(м. Лельчыцы, Мазыршчына).

Даўно ўжо нашы хлапцы думалі аб тым, каб як небудзь організаваць ваенны гурток. Але неяк гэта жаданьне не знаходзіла свайго жыцьцёвага афармленьня. Толькі праз некаторы час нарада вардому пры дапамозе комсамольскай ячэйкі організавала пры хаце-чытальні ваенна-навуковы гурток.

У гэты гурток **акрамя хлапцоў, запісалася і шмат дзяўчат.**

Мы ўжо маем добрыя вынікі ў працы: **акуратна праводзяцца зборы гуртка, на якіх прысутнічае шмат сялянскай і саматужнай моладзі, праводзім практычныя заняткі.**

Трэба спадзявацца, што добры пачатак у працы па ваенізацыі не заглохне, а з надыходам летняга пэрыоду яшчэ больш пашырыцца і больш ахопіць сваёй працаю вясковую моладзь.

В. С.

На вецер.

(М. Халопенічы, Барысаўшчына).

На агульных сходах местачковай ячэйкі некалькі разоў аднагалосна ўхвалілі абавязкова наведваць заняткі

Але што мы бачым? На вецер кідаюцца пастановы, а **нашых комсамольцаў на занятках ваеннага гуртку мы ні разу яшчэ ня бачылі.**

Комсамольцам трэба падумаць над гэтым пытаньнем. **Бо з такімі адносінамі мы ніколі ня зможам выканаць наш лёзунг—лёзунг ваенізацыі комсамолу.**

Д-р.

Вайсковая консультацыя адказвае.

6. **Камандыроўкі** ў ваенна-вучэбныя установы БССР і РСФСР **будуць давацца акруговымі вярбовачнымі камісіямі.** У ваенную школу **можна паступіць і без камандыроўкі.** Досыць толькі падаць заяву на імя начальніка школы.

7. Прыём у Аб'яднаную Беларускую Ваенную Школу (і ва ўсе іншыя) пачнецца 1-га верасьня.

8. Для беспартыйных, жадаючых паступіць у вайсковую школу, характарыстыка не абавязкова.

9. Кавалярыйская школа мaецца ў Цьверы і ў шэрагу іншых гарадоў.

10. Для комсамольцаў, жадаючых паступіць у ваенную школу, рэкомэндацыя райкому комсамолу **абавязкова.**

11. **Падрыхтоўчых курсаў** для дарослых, дзе-б апошнія зьмаглі-б падрыхтавацца для паступленьня ў ваенныя школы—няма.

12. Іспыты ў ваенныя школы будуць адбывацца па конкурсу. Пры прыёме будзе зьвернута ўвага на соцыяльнае становішча, фізычнае здароўе і падрыхтоўку.

13. **Бясплатны праезд** для паступленьня ў ваенныя школы будзе прадастаўлены толькі **тым**, хто будзе **накіраваны туды акруговай вярбовачнай камісіяй.** Астатнія могуць падавацца ў любую школу па сваяму выбару, **за свой кошт.**

Кармленьне паступаючым адпушчаецца за нязначную плату (прыблізна **20-30 к. за сьнеданьне, абед і вячэру).**

14. Для паступаючых у Аб'яднаную Беларускую Вайсковую Школу веды **расійскай мовы абавязковы.**

Жыцьцё і праца маладога батрака.

Уважлівыя адносіны да батрака, большае высоўваньне батракоў на актыўную комсамольскую працу, абарона ад эксплёатацыі, нагляд за выкананьнем умоў дагавору—баявыя задачы комсамольскіх ячэек.

Малады батрак, абараняйся!

(Гутарка з маладым батраком).

Пачалася вясеньняя кампанія працдагавораў сярод батрацтва. Профсаюз сельска-гаспадарчых і лясных рабочых будзе абараняць інтарэсы батракоў, дапамагаючы ім дабівацца найлепшых умоў найму. Асобныя наймацелі—кулакі будуць **зноў і зноў старацца абыходзіць дагаворы.** Сапраўды, што ёсьць горш дагавору для кулака?—**Падавай поўную заробчую плату і нормальны рабочы дзень!**

Але не разумеюць часам і самі батракі карысьці працдагавору. Часта яны ад яго самі ўхіляюцца. Яшчэ горш абстаіць справа у гэтых адносінах з маладым батрацтвам. Калі дарослы батрак па горкаму вопыту ведае, за колькі і што ён можа зрабіць, дык малады батрак па сваёй няпоўнасьці часта пападае ў вялікую кабалу да кулака. І ўсе па сваёй віне. Ідзе батрак, скажам, да кулака бяз ведама профсаюзу і наймаецца без усякага дагавору. І пацее з раніцы да вечару, працуючы на кулака. Кулаку выгадна. Вось чаму ён выжыдае, не заключае дагавору, ведаючы, што на яго знойдуцца яшчэ чудакі, якія і без дагавору поймуцца, без лішніх клапот і на найбольш выгадных для яго ўмовах. **У такіх выпадках селькомы, батрачкомы і комсамольскія ячэйкі прыбягаюць да нажыму і пагрозаў у адносінах да наймацеляў.**

Не аддавайцеся ў кабалу

Але і гэта не работа. Можна-ж зрабіць куды прасьцей і лепш. Там, дзе можна, батракам трэба папярпець, выждаць момант, калі наймацелю патрабуюцца работнікі. Кулакі-ж не пачнуць працу, калі няма рабочай сілы. Так організавана трэба абараняць свае правы і інтарэсы. Ясна, што ніколі ня будзе ніякага толку і брыху выгадных умоў, калі у асяродзьдзі маладых батракоў ёсьць многа такіх, якія маўчаць, скрываюць свайго гаспадара ад працдагаворнага кантролю. Кулак, гаспадар скрывае батрака, высмоктваючы з яго лішнія сокі, а батрак маўчыць. **Разам з профсаюзамі трэба організавана абараняць свае правы.**

Кожны з маладых батракоў чуў аб профсаюзе, але ня кожны разумее, што профсаюз абараняе, адгароджвае, ад эксплёатацыі.

Чаму-б перад заключэньнем дагавору з наймацелямі не пайсьці у профсаюз (сельком), калі можна за парадаю і ўказаньнямі на якіх умовах і як заключаць дагавор? А ўсё гэта трэба ведаць.

Не дагадаецца малады батрак, што калі ён наймаецца да розных наймацеляў, ён павінен высунуць і розныя ўмовы. Скажам, пры найме да кулака батрак павінен прад'яўляць патрабаваньні большай зарплаты, лепшых умоў працы, чым у гаспадарцы серадняцкім ці бядняцкім. **Профсаюз—абаронца батракоў.** Кіруючы і сочачы за правільнасьцю заключэньня працдагавораў, профсаюз не дасьць наймацелю абліччыць батрака. **Батракі толькі з дапамогай профсаюзу і комсамолу будуць моцныя.**

Профсаюз і комсамол—твой абаронца.

Колькі бывае ўсякіх ненормальнасьцяў, непаразуменьняў, парушэньняў умоў найму. Наймацель ня выконвае працдагавораў, батрак павінен аб гэтым паведамляць у батрачком (профсаюз), які для таго і існуе, каб ужываць захады для выкананьня ўмоў працдагавораў. Шмат пытаньняў, патрэбаў ёсьць у маладых батракоў. Профсаюзы іх выконваюць, калі самі батракі будуць ім дапамагаць. Існуе вельмі вялікая розьніца паміж зарплатай працы дарослых батракоў і падросткаў. **Разам з профсаюзамі маладыя батракі павінны імкнуцца да згладжваньня гэтай розьніцы.** У некаторых мясцох батракам плацяць натурай. Дагавор павінен заключацца ў грашовых адзінках, з указаньнем кантоўнасьці харчоў, адзежы, продуктаў, калі яны ўключаюцца ў зарплату. У летні час і у большасьці гаспадарак цяжка ажыцьцёвіць 8 гадзінны рабочы дзень для батрацтва. Маладыя батракі могуць дапусьціць павялічэньне рабочага дню, але з такім разьлікам, каб у сярэднім прадоўжнасьць рабочага дню не перавышала 10 гадзін і, відома, з большай зарплатай.

Працуе, працуе часам юны батрак, а ўсё яму няма адпачынку. Зноў, разам з профсаюзам трэба дабіцца выхадных дзён, а там дзе прадоўжанасьць працы роўна году—прадстаўленьне двухтыднёвага водпуску. Брудны халодны хлеў, двор, мярэжа, наймацель прадстаўляе для жыльля свайму батраку, ад чаго вялізарная колькасьць захворваньняў сярод батракоў. Што батрак скаціна, ці што? Цьвёрда павінен патрабаваць малады батрак, запісаць у дагаворы ясна і азначана, каб яму прадстаўлялася падхадзячае памяшканьне для жыльля.

А становішча з дзяўчатамі-батрачкамі часта бывае нявыносьлівым. **Яны яшчэ радзей аб'яднаны працдагаворамі.** Колькі іх эксплёатуюць пад відам радні? Часта пападаюць яны ў кабальныя ўмовы пад відам замужаства.

Усе—профсаюзы, комсамол і батракі павінны абараняць інтарэсы маладога батрацтва.

Профсаюз абараняе інтарэсы батракоў, але і самі батракі павінны абараняць сябе.

Хто прыдзе на дапамогу?

(Найкаўскі с/с. Самахвалаўскага раёну, Меншчына).

У нашым сельсавеце ёсьць шмат бедных гаспадароў. Гэтыя гаспадары пасылаюць сваіх сыноў служыць да больш заможных сялян, **каб зарабіць кавалак хлеба на пракармленьне сям'і.**

Асабліва ў цяжкіх умовах знаходзяцца пастухі. Калі ў мінулым годзе былі заключаны з некаторымі дагаворы, па якіх гаспадары выплачвалі страхоўку за пастухоў, дык сёлета і гэта інакш. Гаспадары нават ня хочуць заключаць дагавароў, яны кажуць: «**Калі пастух хоча заключыць дагавор, дык трэба, каб ён зьнізіў цану, бо і за скаціну плаці і страхоўку плаці—грошай не набрацца**». Такія зьявішчы назіраюцца ў вёсцы **Бардзілаўка.**

Ужо два пастухі кінулі пасьці скаціну з прычыны малой аплаты.

Пры гэтым трэба адзначыць, што і экономработнік Астроўскай ячэйкі комсамолу зусім **не праводзіць ніякай працы сярод парабкоў.**

Комар.

Дзе батракі ў загоне?

Падзягцярская ячэйка комсамолу амаль нічога ня робіць у галіне працы сярод батрацтва. Батракоў-жа ў раёне Падзягцярскае ячэйкі вельмі многа. Былі выпадкі, калі батракі самі прыходзілі ў ячэйку і скардзіліся на тое, што гаспадары іх вельмі крыўдзяць і каб ячэйка папрасіла ўпаўнаважанага прыехаць заключыць угаворы.

Аднак гэтая праца і сёньня ня праробленa. Батракі крыўдзяцца гаспадарамі.

А. Сымонаў.

* * *

У Самахвалаўскім раёне, у вёсцы **Вілянец**, грамадзянін **Гэрман** ня хоча плаціць батрачцы **Васілец** заробленыя ёю 13 пудоў жыта.

Саюзу і комсамолу трэба зьвярнуць на гэтую справу ўвагу.

Васілец.

Ёсьць дасягненьні

(Любашкоўская яч. ЛКСМБ, (Высачанскага р.)

Летась наша ячэйка толькі выявіла батракоў, а каб заключыць працоўныя дагаворы дык гэтага і не зрабіла.

У гэтым годзе вылучаны ўпаўнаважаны выявіў 14 батракоў і заключыў ім іх працоўныя дагаворы, а таксама назначана правесьці сходку батракоў, дзе будзе пастаўлена пытаньне аб батраках і комсамоле.

Янка Зуевіч.

Аб практычнай працы сельска-гаспадарчых гурткоў вясной, летам і ўвосень.

З матар'ялаў Галоўпалітасьветы і школьнага аддзелу ЦК ЛКСМБ

Прыкладныя тэмы.

Для складаньня пляну практычнай працы сяброў сельска-гаспадарчага гуртку вясной, улетку і ўвосень.

Масавая агро-кооператыўная прапаганда: 1) Колектыўная асушка сенажацяў. 2) Організацыя мэліорацыйных таварыстваў. 3) Організацыя таварыстваў на закупцы машын. 4) Правядзеньне гутарак з насельніцтвам на агратэмы. 5) Організацыя чытак популярнай сельска-гаспадарчай літаратуры, 6) Вярбоўка новых сяброў кооперацыі. 7) Практычныя мерапрыемствы па барацьбе з пажарамі.

На полі: пасеў ярвых і азімавых хлябоў сартаваным насеньнем—параўнаць з пасевам несартаваным насеньнем.

Радавы пасеў (сартаваным насеньнем) ячменю, пшаніцы, азімавых: жыта, пшаніцы,—параўнаць з ручным пасевам.

Пасеў азімавага жыта па лубіну—параўнаць з пасевам па няўгноенаму, і па ўгноенаму гноем.

Пасеў азімавага жыта па лубіну і тамасовыму-шлаку ці фасфарыту—параўнаць з пасевам толькі па лубіну.

Пасеў азімавага жыта на гною з тамасовым-шлакам ці супэрфасфатам—параўнаць з пасевам па няўгноенаму полю і ўгноенаму гноем.

Пасеў іншых расьлін на штучных гнаях—параўнаць з пасевамі бяз штучнага угнаеньня.

Культура кармовых буракоў ці морквы, турнэпсу ці картоплі па гнаі—параўнаць з пасевамі бяз гною.

Тыя самыя па гнаі з каліёвай сольлю ці з каліёвай сольлю і супэрфасфатам—параўнаць з пасевамі толькі па гнаі.

Вызначыць, якія сорныя травы і ў якім ліку растуць на палёх з пасевам пасобных расьлін (азімавых, ярвых, ільну, па раньнім папару, па позьнім папару).—Сабраць гэрбары іх.

Пасев сартавым насеньнем—параўнаць з пасевам несартавым.

Пасеў лубіну на жыце (пад запашку лубіну ўвосень).

Пасеў сэрадэлі на жыце (пад выпас скаціне).

Пасеў сэрадэлі ў чыстым выглядзе.

Пасеў азімых на раньнему папару—параўнаць з позьнім папарам.

Пасеў ільну на штучных гнаёх.

Пасеў ільну «даўгансу»—параўнаць з звычайным.

На сенажаці. Высьвятліць, якія травы растуць на сенажаці добра і якія шкодныя.—Сабраць гэрбары іх.

Угнаеньне сенажаці каношкі. Расчыстка сенажаці ад куплінаў, моху і баранаваньне.

У садзе. Апрыскваньне саду ад шкоднікаў. Перакопка ці перапашка зямлі ў садзе.

Добры догляд старога саду (пабелка, абрэзка, акопка), культура клубнікі, маліны, агрэсту і інш.

У агародзе. Правільная апрацоўка сталовых буракоў, морквы, капусты. Пасеў розпай гародніны на штучных гнаёх.

Уплыў на ўраджай абламаньня лісьця буракоў. Параўнаньне ўраджаю розных сартоў.

На пчольніку. Вучот даходу ад калоды і ад рамачнага вульля. Пасеў розных меданосных расьлін. Высьвятліць колькі пчол бывае на цвятках розных расьлін, асабліва канюшыны.

* * *

Прыведзеныя тэмы не ахопліваюць усіх магчымых. Гэты сьпіс паказвае толькі падыход да ўтварэньня пляну практычнай працы.

Казка становіцца фактам!

На Асінастроі пачаліся будаўнічыя працы.

Праз 2 гады мы будзем мець магутную электростанцыю, якая дасьць жывую сілу беларускай прамысловасьці.

Асінастрой...

Тое, да чаго некаторыя з нас адносіліся скептычна, як да чагосьці далекага, неажыцьцявімага ў нашых умовах, становіцца фактам.

У сучасны момант на руінах былога электрычнай станцыі з магутнасьцю ў 30 тысяч кілоўат, якая будзе абслугоўваць нашу беларускую прамысловасьць.

На сваёй моцы і энэргіі **Асінастрой будзе мець ня толькі ўсебеларускае, але і ўсесаюзнае значэньне.** Недарма

Проэкт Асінастрою. У авале галоўны інжынэр тав. Алейнікаў.

хэмічнага заводу, на асінаўскіх балотах у Аршаншчыне, кіпіць вялізарная работа па рамонту старых і пабудове новых будынкаў. Дзесяткі інжынэраў, тэхнікаў і рабочых працуюць тут не пакладаючы рук.

Сьпешна ўзьдвігаюцца вялікія будынкі, у якіх будуць разьмешчаны рабочыя, памяшканьні для тэхперсаналю. Пракладаецца шаша дзеля таго, каб зьвязаць «мядзьвежы куток»—дзікае балота Асінаўкі з Воршай. Абсталёўваецца часовая электростанцыя, якая будзе падаваць энэргію на балота з мэтай электрыфікацыі і мэханізацыі работ.

Гэтыя падрыхтоўчыя работы кладуць пачатак пабудове **Асінастрою**—вялізнай да пабудовы Асінастрою запрошаны самыя выдатныя спэцы-інжынэры, вядомыя ўсяму Саюзу, на чале з будаўніком Шатурскай электра-станцыі тав. **Алейнікавым.**

Надаючы вялікае значэньне першай у БССР гідра-станцыі, Савет Працы і Абароны вызначыў асыгнаваць на яе пабудову 13.500.000 руб. Самыя работы па ўзьвядзеньню Асінастрою разьлічваюцца на $2^1/_2$ гады.

У 1929 годзе на былых балотах будзе красавацца магутная электростанцыя, якая пачне абслугоўваць нашу прамысловасьць і асьвятліць сялянскую хату лямпачкай Ільліча.

З-р.

Атрымоўвай ссуду—бярыся за працу

Ільготы сялянскім гаспадаркам.

Экономнарада БССР зацьвердзіла **ільготы колектыўным і бядняцкім сялянскім гаспадаркам.**

Колектыўным гаспадаркам і сялянскай бядноце выдаюцца ссуды на закупку рабочага і рагатага быдла, сельска-гаспадарчых машын, на будаўніцтва жылых і сельска-гаспадарчых будынкаў з расрочкай плацяжу ад 2 да 6 гадоў.

Прадстаўляецца таксама **мэліорацыйны крэдыт** на тэрмін да 16 гадоў.

Плошчы па здабытку торфу прадстаўляюцца дармова. Таксама **дармова** прадстаўляюцца кавалкі зямлі па здабытку пяску, гліны і каміны для будаўнічых работ, асабліва агінўпартых.

Беларускія вучоныя едуць за мяжу.

Па пастанове Дзяржплану БССР ў гэтым годзе камандыруюцца ў розныя краіны з навуковай мэтай 32 беларускіх вучоных.

Прадстаўнік Беларускага Дасьледчага Інстытуту імя Леніна праф. **Кайгародаў** выяжджае ў Амэрыку на ўсесьветны кангрэс па глебазнаўству.

Ведаць свой край.

Закончылася менская **студэнцкая конфэрэнцыя па краязнаўству,** якая заслухала і абмеркавала інструктыўныя даклады ЦБК, справаздачы краязнаўчага таварыства пры БДУ і краязнаўчых гурткоў пры тэхнікумах.

— Вышаў **4-ы нумар Часопісі „Наш Край“,** у якім зьмешчан шэраг матар'ялаў аб чарговых задачах і летняй працы краязнаўчых організацый.

— Менскае акруговае краязнаўчае таварыства рыхтуе да выданьня **зборнік „Меншчына“,** дзе будуць зьмешчаны карты Менскай акругі, апісаньні апошняй з прыроднага, эканамічнага і іншых бакоў.

— Вышаў з друку зборнік **„Магілеўшчына“** пад рэдакцыяй ЦБК. Зборнік дае падрабязнае апісаньне Магілеўскай акругі.

— Нядаўна адбылася конфэрэнцыя краязнаўчых гурткоў пры школах гор. Менску, на якой прысутнічала 50 дэлегатаў.

Конфэрэнцыя заслухала справаздачы ўсіх школьных краязнаўчых гурткоў і вызначыла іх далейшыя задачы.

Склад піонэраў па адукацыі

З дыяграмы відаць, што колькасьць вучняў піонэраў (зьлева) складае 90 проц. усёй організацыі, у той час, як колькасьць тых, хто яшчэ вучыцца (пасярэдку) і малапісьменных (справа)—толькі 10 проц.

Газэты дэмонструюць свае дасягненьні.

15-га мая ў клюбе імя Карла Маркса адчынілася менская агульна-гарадзкая выстаўка насьценных газэт.

На выстаўцы знаходзіцца каля 100 газэт, з якіх 26—вытворчых, 22—розных савецкіх устаноў, 15—вучэбных, 26—чырвонаармейскіх.

Газэты выданы на розных мовах—беларускай, расійскай, яўрэйскай і польскай.

Выстаўка працягнецца 10 дзён, пасьля чаго адбудзецца выдача прэмій лепшым газэтам.

Конфэрэнцыя батрацкай моладзі

Менскі Акругком ЛКСМБ сумесна з Гаррайкомам ЛКСМБ і райкомам профсаюзу Працзямлес скліке на 22 мая конфэрэнцыю батрацкай моладзі.

На конфэрэнцыі будуць разабраны пытаньні аб летняй працы комсамолу сярод батракоў і аб дзейнасьці райкому Працзямлес. Пасьля конфэрэнцыі будзе вечар спайкі.

Новыя Беларускія фільмы

У Ленінградзе заканчваюцца павільённыя здымкі кіно-карцін вытворчасьці Белдзяржкіно: „Гірш Лекерт“, „Наша Беларусь“ і „Кастусь Каліноўскі“.

Здымкі з натуры для гэтых карцін будуць зроблены ў чэрвені і ліпені спэцыяльнымі кіно-экспэдыцыямі.

У тры радкі.

○ Ідзе дыспансэрызацыя рабочай моладзі ў Менскай, Гомельскай, Магілеўскай, Віцебскай і Полацкай акругах.

○ 88 новых школ намецілі сёлета Наркамасьветы адчыніць на вёсках Беларусі.

○ У чэрвені месяцы **прыедзе ў БССР Лейпцыгская футбольная каманда,** якая будзе мець спатканьне з беларускімі футбалістымі.

○ 3000 чалавек выпушчаюць сёлета лікпункты Менску.

○ 2-я ўсебеларуская мастацкая выстаўка будзе адчынена да 10-й гадавіны Кастрычніцкай рэволюцыі.

○ Адбыўся першы **выпуск Менскай школы трактарыстых у ліку 54 чал.**

Мы і яны.

Параўнаўчая колькасьць буржуазных (зьлева) і рэволюцыйных (справа) дзіцячых організацый за мяжою.

7 дзён барацьбы.

Усю ўвагу зьніжэньню цэн.

Набліжаецца 1-е чэрвеня—тэрмін, да якога **розьнічныя цэны павінны быць зьніжаны на 10 процантаў.**

Дзеля таго, каб пастанова пленуму ЦК УсеКП аб зьніжэньні цэн была ў БССР выканана, Наркамгандлем своечасова былі дадзены падрабязныя паказаньні і дырэктывы гандлёвым організацыям. У дырэктывах гаварылася аб тэрмінах і мэтадах зьніжэньня цэн на вызначаныя тавары.

Але мяркуючы па вестках з месц, **можна апасацца, што дырэктывы і паказаньні Наркамгандлю ня ўсюды будуць выкананы правільна і да тэрміну.**

З прычыны гэтага, старшыня Саўнаркому БССР тав. **Галадзед,** зьвярнуўся з лістом да ўсіх акруговых выканаўчых камітэтаў, у якім гаворыцца аб неабходнасьці праверкі наступных пунктаў:

— Ці выпаўнілі гандлёвыя організацыі дырэктывы аб зьніжэньні цэн і ў чым гэта выявілася?

— Ці наглядаюцца скажэньні дадзеных дырэктыў у сэнсе зьніжэньня якасьці тавараў, злоўжываньняў мерай і вагамі і інш?

Пытаньне календару:
—а ты цэны зьнізіў?

— Ці праводзіцца побач са зьніжэньнем цэн сапраўднае ўтаненьне і рацыяналізацыя гандлёвых апаратаў.

* * *

Папярэднія вынікі гэтай праверкі выявілі, што дырэктывы Наркамгандлю і гранічныя надбаўкі на тавары далёка ня ўсюды праводзяцца ў жыцьцё, асабліва ў сельскіх мясцовасьцях.

Так, напрыклад, пад самым бокам цэнтру, у Глускім, Гарадзенскім і іншых спажывецкіх таварыствах М...кай акругі, гранічныя надбаўкі ня толькі ня выконваліся, **але сыстэматычна павышаліся з месяцу ў месяц.**

У некаторых спажывецкіх таварыствах **гандлёвыя выдаткі павялічыліся на 20 і больш процантаў** (Барысаўшчына і Калінінішчына).

Такія зьявішчы сустракаюцца даволі часта. Яны даводзяць, што нізавыя кооперацыйныя організацыі ня ўцямілі сабе сур'ёзнасьці кампаніі па зьніжэньню цэн, а таксама ня выканалі дырэктыў аб утаненьні і рацыяналізацыі гандлёвага апарату.

Ці выканаем мы ў Беларусі заданьне аб зьніжэньні цэн да 1-га чэрвеня на 10 процантаў? Гэта залежыць ня столькі ад Наркамгандлю, як **ад саміх гандлёвых організацый.** Апошнія павінны не чакаючы «рэпрэсій» неадкладна праводзіць у жыцьцё ўсе дырэктывы аб зьніжэньні цэн і выканаць усе ўстаноўленыя на тавары накідкі.

У другую чаргу зьніжэньне цэн залежыць ад нашай прамысловасьці, якая зьнізіць сабекошт сваёй продукцыі.

Пры ўмове выкананьня гандлёвымі організацыямі і прамысловасьцю стаячых перад імі задач, зьніжэньне розьнічных цэн на 10 процантаў будзе праведзена да вызначанага тэрміну.

Застаўся толькі адзін тыдзень да 1-га чэрвеня, які павінен быць максымальна выкарыстаны!

З.

„Запамяталі“...

(Па матар'ялах РСІ).

Дарагія цэны існуюць у нас на вырабы мэталёвай прамысловасьці.

Зьніжэньне цэн магчыма тут толькі за лік зьмяншэньня накладных выдаткаў.

РСІ, якая даўно ўжо абсьледвала Заходнюю Абласную Кантору Усесаюзнага Мэтала-Сындыкату, прызнала, што скарачэньне накладных выдаткаў магчыма правесьці шляхам ліквідацыі лішніх штатных адзінкаў у апараце канторы.

Але гэта ня было зроблена...

У сучасны момант на чале канторы фактычна знаходзіцца 3 кіраўнікі: загадчык, яго намесьнік і былы намесьнік загадчыка які цяпер лічыцца па штату „у рэзэрве“. Між тым, для кіраўніцтва канторай дастаткова мець аднаго загадчыка.

Затым зусім лішняй зьяўляецца пасада **ўпаўнаважанага канторы ў Гомлі,** праца якога зводзіцца, галоўным чынам, к нагляданьню за своечасовым пакрыцьцём плацяжоў, што ня з меншым посьпехам магло-б выконвацца працуючым ў Гомлі ўпаўнаважаным „Галоўмэталю“.

Агульны аддзел у сучасны момант складаецца з пяці асоб: двух дзелаводаў, агента, машыністкі і ўборшчыцы. Пры правільным разьмеркаваньні працы ўпраўле можа справіцца з дзелаводствам і адзін дзелавод.

Што ж датычыцца агента з окладам у 81 руб. у месяц, то ён фактычна выконвае толькі кур'ерам, абавязкі якога могуць быць ускладзены на недастаткова нагружаную ўборшчыцу.

Няправільна выдаецца нагрузка ў 20 проц. комэрцыйнаму корэспондэнту ў дадатак да яго акладу ў 80 руб. у месяц.

Што датычыцца бухгальтэрыі, то рацыяналізацыя тут зьвязана з неабходнасьцю скарачэньня справаздачнасьці.

Пенсія пічотнаму перэвалу ненатуральна павышана.

РСІ ўжо прапанавала скараціць штаты ў канторы. Мусіць з таго часу аб гэтым пасьпелі запамятаць...

Наўжо запамятуюць і ў другі раз?..

Г. Р.

Ад сталоўкі да сталоўкі...

(Менск).

Сталоўкі Менскага ЦРК чамусьці гандлююць даражэй, чым кооперацывы і нават прыватныя гандляры. З другога боку паміж самімі сталоўкамі таксама ёсьць розьніца ў цэнах.

Вянгліна ў сталоўцы № 6 каштуе на 20 кап. даражэй, чым у кооперацыве, сыр галяндзкі—на 5 кап., каўбаса ўкраінская—на 15 кап. і г. д. Можна прывесьці шмат такіх прыкладаў, якія краналюцца ня толькі сталоўкі **№ 6, але і другіх цэрабкоопаўскіх сталовак.**

Яшчэ мы заўважылі і розныя цэны ў саміх сталоўках. Сталоўка **№ 3** гандлюе так, а **№ 6**—інакш... чаму? На гэта няма адказу!

Можа цяпер будзе адказ?

М- Ашкіназі.

НАВУКА І ЖЫЦЬЦЁ

29-га ЧЭРВЕНЯ—СОНЕЧНАЕ ЗАЦЯМНЕНЬНЕ.

Амаль па ўсяму Савецкаму Саюзу раніцай 29-га чэрвеня прывычнае для нас сонца зьменіць свой твар: значная частка яго закрыецца, і пачнецца, як гавораць у такіх выпадках вучоныя, **частковае сонечнае зацямненьне.** Другое зацямненьне сонца адбудзецца 24-га сьнежня г. г., але яно ў СССР ня будзе відно.

Калі глядзець на сонца ў час зацямненьня праз закопчанае шкло, дык можна выразна ўбачыць, як нейкае чорнае кола паволька напаўзае на сонца і засланяе ад нас яго сьвет. Пры няпоўным, так званым частковым, зацямненьні —ад сонца хутка застаецца больш шырокі ці больш вузкі серп, нібы маладзік.

Гэты чорны, напаўзаючы на сонца круг— есьць месяц. Вакол сонца па замкнутаму, расьцягнутаму колу рушыцца зямля са сваім адвечным падарожнікам—месяцам. Лёгка зразумець, што калі месяц стане паміж зямлёй і сонцам, ён закрые сабою ад нас сонца.

Месяц не заўсёды стаіць на адной лініі з зямлёй і сонцам. Гэта здараецца праз вызначаны тэрмін і тады адбываецца зацямненьне сонца.

Сонечнае зацямненьне 29-га чэрвеня будзе відна як поўнае толькі на вузкай паласе зямной кулі, праходзячай праз Ангельшчыну, Нарвегію, Паўночны Ледавіты акіян і паўночны-усход Сібіры. У астатніх частках зямной кулі, у тым ліку і ў СССР, зацямненьне будзе назірацца як частковае. У паўночна-заходняй вобласьці, у Карэліі і на поўначы будзе закрыта больш трох чвартак сонца.

Зацямненьне сонца будзе вельмі цікава назіраць. Толькі простым вокам яго ня ўбачыш. Лепш усяго падрыхтаваць закапчонае шкло.

РАСЬЛІНЫ Ў ДЫМУ.

У Ангельшчыне былі зроблены надзвычайна цікавыя вопыты штучнага кармленьня расьлін вугля-кіслатой, якая знаходзіцца ў з в ы ч а й н ы м д ы м у. Вопыты рабіліся на плошчы ў 30 тысяч квадратных мэтраў каля вялізных доменных печай, пры чым дымавыя газы падвадзіліся да расьлін па трубах з шматлікімі адтулінамі. Падавалася строга абмяжонная колькасьць дыму, в г. зн. і вугля-кіслаты ў працягу сутак.

Назіраньні над расьлінамі паказалі, што **рост іх у дыму ідзе** надзвычайна хутка. Асабліва бліскуча гэта адбілася на гародных культурах: збор агароднівы з вучасткаў, якія карміліся вугля-кіслатой, павышаўся на 40-80 проц., тады як звычайнае ўгнаеньне павышала ўраджайнасьць толькі на 18 проц.

Курынае сонца.

У Нямеччыне сярод вясковых гаспадароў пачалі шырока ўжывацца асобныя „ртутна-кварцавыя лямпы“ для куратнікаў, якія спрыяюць **несеньню курамі яек у працягу цэлага году.** Такія лямпы запальваюцца толькі ў зімнія месяцы, у самыя цёмныя моманты дню. Пры гэтым лямпы даюць сьвет, які нагадвае сонца. Пры надыходзе вечару, асобны апарат паступова зьмяншае яркасьць гарэньня і зусім выключае сьвет з надыходам ночы. Дзякуючы гэтаму, у кур утвараецца ўражаньне яркага сонечнага дню, які зьмяняецца ноччу, і яны **нясуцца бесперапынна ў працягу цэлага году.**

Мёд—нязвычайна пажыўны прадукт.

Апошнія дасьледваньні прадуктаў карміленьня паказалі, што вялізарную ролю ў пажыўнасьці прадуктаў граюць асобныя матэрыі „вітаміны“. Гэтыя матэрыі выклікаюць рост чалавечага і ўсякага жывотнага організму і спрыяюць яго правільнаму кармленьню. Вучоныя стараюцца таксама выявіць, якія продукты найбольш багаты гэтымі „вітамінамі“.

Апошнія дасьледваньні расійскага профэсара **Райкоўскага** выясьнілі, што „вітаміны“ у надзвычайна вялікай колькасьці **знаходзяцца ў мёдзе.**

Звычайнае варанае малако ня мае ў сабе „вітамінаў“ з тэй прычыны, што апошнія забіваюцца кіпячэньнем. Калі-ж да варанага малака дабавіць невялікую колькасьць чыстага пчалінага мёду (чайная лыжка на шклянку), дык гэта аднаўляе ў малаку „вітаміны“ і робіць яго нязвычайна пажыўным. За апошні час за мяжою наладжаны нават спэцыяльныя санаторыі, у якіх слабых і хворых дзяцей і ўзрослых **лечаць выключна малаком з мёдам.**

Сьвет з рэвольвэру.

Дзьве трэці міравога залатога запасу знаходзіцца ў Злучаных Штатах Паўночнай Амэрыкі. І можна сьмела сказаць, што дзьве трэці міравых злодзеяў шукаюць сабе „працу“ у буйных амэрыканскіх гарадох. Яны імкнуцца выкарыстаць самую малейшую хібу, каб нанесьці „візыт“ касам банкаў. Ня дзіўна пагэтаму, што амэрыканцы вышукваюць усё новыя і новыя сродкі ў барацьбе з гэтым „бедствам“.

Адно з апошніх дасягненьняў у гэтай галіне, гэта **электрычны рэвольвэр.** Накіроўваючы яго на ўзломшчыка, паліцэйскі націскае кнопку і яркі пучок сьвету сьляпіць вочы злодзею, даючы паліцэйскаму некалькі выгрышных сэкунд. Такімі рэвольвэрамі ўзброена ўся крымінальная паліцыя Нью-Ёрку.

Напярэдадні фіналу.

Закончыўся турнір пераможнікаў 1-га масавага шахтурніру моладзі. У склад фінальнага турніру ўвайдуць новыя, здольныя шахматыстыя.

Турнір пераможнікаў ужо закончыўся. Ідуць апошнія матчы, якія канчаткова вызначаць склад фінальнага турніру.

Турнір пераможнікаў прыцягнуў увагу вялікай колькасьці моладзі. І недарма.

Выявіліся новыя, здольныя, да гэтай пары быўшыя нікому невядомымі, шахматыстыя з гушчаў працоўнай моладзі.

З 13 чалавек, якія зьяўляюцца першымі кандыдатамі ў склад фінальнага турніру—5 рабочых, 1 служачы і 7 вучняў; 4 комсамольцы, 1—піонэр і 8—беспартыйных.

У кандыдаты ўвашлі наступныя таварышы: Будоль, Вянштэйн, Гардон, Лабадзінскі, Кобац, Хігеровіч, Розэнблюм, Штэйн, Кацнэльсон, Мазалеў, Ліўшыц, Войтан і Лейкін.

Адказы чытачам.

Курцэру (№ 943). Саматужнік, які быў рачей у другой політычнай організацыі, прымаецца ў комсамол з рэкомэндацыямі і павінен прайсьці кандыдацкі стаж.

Малалетнаму (№ 944). Спэцыяльнай школы гарманістых у БССР няма. Калі ты хочаш навучыцца граць на гармоніку, дык выпішы самавучыцель, які прадаецца ва ўсіх музычных магазынах.

Маркевічу (№ 945). Вучні школы сялянскай моладзі плацяць сяброўскія ўзносы ў комсамол у разьмеры адз. проц. атрымоўваемай імі стыпэндыі.

Хадкевічу (№ 946). ЦК Усе КП(б) не адмяняе пастаноў зьезду саветаў. Гэтага ніхто ня можа зрабіцца, бо ўся ўлада Савецкай улады праходзіць пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі.

Барысаўскаму (№ 947). Драматычных курсаў у БССР цяпер няма. Яны адчыняцца ў будучым годзе.

Адказныя рэдактары { А. БАРАНЬНІКАЎ. А. КУРЦІК.

Галоўлітбел № 24867. Менск, 2 друкарня БДВ.